

Nú skal rekast partapólitikkur

EIRIKUR LINDENSKOV

Arbeiðið í Norðurlandaráðnum er broytt – ráðið hefur fingið nýggjan bygnað. Broytingarnar eru at galda frá 1. januar og snúga seg í hævudsheitinum um, at denturin nú meira verður lagdur á tað partapólitiska arbeiðið, heldur enn á tað tjóðskaparlíga.

Umboðini í Norðurlandaráðnum eru øll tingmenn í ymsu norðurlandsku tungum, sum síðan velja umboð í ráðið. Svøríki velur 20, Noreg, Finnland og Danmark 18, Ísland 7 og Føroyar, Grønland og Áland velja hvør síni tvey umboð. Tilsamans eru 87 limir í norðurlandaráðnum.

Arbeiðið í Norðurlandaráðnum hefur higartil verið merkt av tjóðskapi. Hvørt landið hefur í sínum lag lagt arbeiðið til rættis út frá tjóðskaprligum áhugamálum, meðan partapólitikkur hefur verið lagdur til viks. Soleiðis verður ikki í framtíðini, tí nú verður denturin júst lagdur á partapólitiska arbeiðið. Nú verða tað politisku flokkarnar, sum í sínum lagi fara at merkja arbeiðið.

Men nógvir politiskir flokkar eru í teimum átta norðurlondunum, og tí hava teir skipa seg í bólkar – fyra í tali. Størsti bólkurin er javnaðarbólkurin. Har eru 33 limir. Næst størsti bólkurin nevnist miðflokkarnir. Har er ein ørgrynni av flokkum, sum liggja um miðuna í politikki. Har eru eitt nú bæði Sambandsflokkurin og Sjálfstýrisflokkurin. Teir báðir kristiligu flokkarnir í Føroyum hoyra eisini heia har, um teir einaferð verða umboðaðir í Norðurlandaráðnum.

Triðji bólkurin er konservatívi bólkurin, sum hefur 17 limir og at enda er Vinstribólkurin – allir flokkarnir til vinstri fyri javnaðarflokkarnir, sum hefur 11 umboð.

Norðurlandaráðsfundur 4. og 5. mars verður um

Norðurlond og Evropa

EIRIKUR LINDENSKOV

Hetta merkir eitt nú, at føroysku umboðini, Marita Petersen og Annfinn Kallsberg umboða hvør sín bólk – ávikavist: javnaðarbólkinn og konservatíva bólkinn. Politisku flokkarnir í Norðurlandaráðnum hava bytt seg í fyra politiskar bólkas.

Javnaðarflokkar í einum, konservatívir í einum, vinstraflokkar og kommunistar í einum og restin í tí fjórða

Allir ráðslimir hvør sín nevndaræss

Í seinastu viku hittust tingmenn úr øllum Norðurlondum í Keymannahavn. Hetta var í sambandi við arbeiðið í Norðurlandaráðnum, sum nú er umskipað. Føroysku umboðini í Norðurlandaráðnum eru Marita Petersen úr Javnaðarflokkinum og Annfinn Kallsberg úr Fólksflokkinum.

Á fundinum hesaferð varð tosað um, hvussu víðari verður við arbeiðinum í ráðnum – hvussu tað í framtíðini skal skipast.

Hævudsbroyingin í Norðurlandaráðnum er, at allar tær gomlu nevndirnar eru tiknar av, og eru nú triggjar nevndir, tann Norðurlandska nevndin, Evropa-nevndin og Nærumhvørvisnevndin. Teir 87 norðurlandaráðslimirnir hava allir hvør sín sess í einari av hesum nevndum.

Nóg mikið av nevndum

Føroysku umboðini eru bæði limir í tí norðurlandsku nevndini. Vit hittu Maritu Petersen og hava spurt hana, hvat fór fram á fundinum.

Hon greiðir frá, at hetta var fyrsti fundurin eftir umskipanina. Nýggi bygnaðurin fór at virka frá 1. januar og tí varð nóg tosað um, hvussu arbeiðast skal víðari.

Umboðini fyri miðbólkinn fóru fram, at tey vildu hava fleiri undirnevndir til tær triggjar hævudsnevndirnar, sum síðani kundu arbeiða hvør sær. Hesum var kortini stór mótsæða ímóti, tí ætlanin við umskipanini av Norðurlandaráðnum var júst at sleppa undan nógvu

nevndunum, greiðir Marita Petersen frá.

– Skulu vit nú gera fleiri undirnevndir, so verður úrslitið tað, at vit hava fleiri nevndir, enn vit høvdu áðrenn umskipanina.

Avgerðin hesum viðvíkjandi varð kortini útsett til seinna, men Marita Petersen heldur ikki, at uppskotið vinnur fram.

Vanligi Norðurlandaráðsfundurinn plagar at vera fyrstu viku í mars. Soleiðis verður kortini ikki hesaferð, tí árligi fundurin nú verður um heystið. Kortini verður ein ráðstevna í Keymannahavn 4. og 5. mars um evnið Evropa.

– Á hesa ráðstevnu koma fyrst og fremst norðurlandaráðslimirnir, men aðrir politikkarar kunnu eisini koma við, greiðir Marita frá.

»Nordens nytte« – ikki nóg breitt grundlag

Í hør varð gjørd ein kanning av ymsu stovnunum undir Norðurlandaráðnum. Kanningin varð nevnd »Nordens nytte«. Hendan kanningin hefur verið nóg frammi seinastu mánaðirnar, tí í henni hava ymsu stovnarir fingið karakter alt eftir, hvussu biliga teir hava verið ríknir og hvussu effektivir teir eru. Kanningarbólkurin skuldi lýsa støðuna, og koma við uppskoti um, hvar sparast kundi.

– Tað er einki at ivast í, at ávisar sparringar kunnu gerast – og at hesi viðurskifti eiga at verða kannað, sigur Marita Petersen. – Men vit kunnu ikki bara taka støðu út frá eini kanning, tí hetta má lýsast á einum breiðari grundlag. Hetta varð eisini samtykt á fundinum.

– Ráðharraráðið tekur avgerðina, men vit hava tryggjað okkum, at nevndin fær málið aftur, áðrenn avgerð verður tikin.

Marita Petersen heldur, at ymsir stovnaruttan iva kunnu effektiviserast og leggast saman, tí raksturinn av norðurlandska samstarvinum kostar nóg. – Men alt kann ikki gerast upp í pengum, og tað er í stríði við arbeiðið hjá Norðurlandaráðnum, um vit bara svølgja øllum rátt.

– Vit skulu arbeiða víðari við varsemi, og tá finna vit uttan iva eina betri loysn,

heldur Marita Petersen.

Norðurlandska vælfærdarmodellið

Men tað eru ikki bara sparringar á skránni í Norðurlandaráðnum. Norðurlandska nevndin hefur stungið út í kortið, og komandi ár verður ein sera áhugaverd ráðstevna um vælfærdarsamfelagið – um »norðurlandska vælfærdarmodellið«, sum vit sjálvi vilja vera við, er ímyndin um eitt samfelag, merkt av vælfærd og trivnaði og sum er fyrimyndin hjá øðrum londum.

Sum eitt annað yvirorð má nevnið Marita arbeiðsloysi. – At fáa fólk aftur í arbeiði er í øllum førum ein felags mtruppulleiki, sum øll Norðurlond hava at stríðast við.

– Vit í javnaðarbólkunum í Norðurlandaráðnum hava tosað nóg um henda spurningin, og fer hann at liggja ógvuliga frammaliga í okkara arbeiði.

Læra hvør av øðrum

Javnaðarbólkurin hefur arbeiði við einum uppskoti, sum ein av svensku javnaðarumboðunum hefur gjørt – nevnt »sysseletningsstrategi« – um arbeiðsskapandi tiltøk.

Uppskotið gongur m. a. út uppá at kanna, hvussu ymsu londini loysa hesar trupulleikar, og hvussu londini her kunnu hjálpa hvørjum øðrum. Ætlanin er at skipa fyri einum toppfundi um evnið, og at ein rapport skal leggjast fram fyri norðurlandaráðsfundin í heyst.

– Annar trupulleiki við broytingini er, at umsitingin hjá parlamentaríkarunum, sum liggur í Stockholm, skal flytast og leggjast saman við umsitingini hjá ráðharraráðnum, sum liggur í Keymannahavn. Starfsfólk fara og onnur skulu setast. Hetta ger eisini, at eitt sindur truplari er at fáa avgreitt mál í umstingini, enn vit kundu hugsað okkum, sigur Marita Petersen at enda.

Arbeiðið í Norðurlandaráðnum er umskipað. Frá at vera nátielt samarbeiði, har tað eru londini sum starva tvørtur um partapólitikk, er samstarvið nú broytt til at vera partapólitiskt samstarv.